

45. Η ΚΡΙΣΗ ΩΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Δημήτρης Κ. Μπάκας

Ζούμε σε μια περίοδο, που κατακλύζεται από μια γενικευμένη κρίση! Κρίση κάθε είδους και μεγέθους. Οικονομική, ηθική, καπιταλισμού, κοινωνίας, γάμου, παιδείας ... **ανθρωπινότητας**. Κρίση σε όλο τον Πλανήτη. Μια λέξη ελληνικής καταγωγής, που τη δανείστηκαν σχεδόν όλες οι γλώσσες του κόσμου. Μια λέξη, που καθώς γενικεύεται χάνει το περιεχόμενό της. Σήμερα κατά βάση λέγοντας κρίση εννοούμε μια εξέλιξη **αβέβαιης διαδικασίας** που δεν επιτρέπει **διάγνωση και προβλεψιμότητα**. Η λέξη κρίση διαδίδεται βαθμιαία κατακλύζοντας κάθε τι το κοινωνικό και ανθρώπινο και όταν επεκτείνεται στη **κουλτούρα, στον πολιτισμό, στην ανθρωπινότητα** χάνει κάθε περίγραμμα, οπότε καταλήγουμε σε μια **πλήρη συσκότιση**.

Στο λεξικό της Ελληνικής γλώσσας ως **κρίση** καταγράφεται: διαχωρισμός, διανοητική ενέργεια και έκφραση γνώμης και απόφασης. Ικανότητα του σκέπτεσθαι, λογική, ευθυκρισία, δικαστική γνωμοδότησης, αλλά και βάσανος και παιδεία. Κατά βάση, λοιπόν, σημαίνει **απόφαση ύστερα ενδελεχή εξέταση. Μια στιγμή κρίσιμης απόφασης**. Μια ώρα διαταραχής, αρρυθμίας που αναδύονται **αβεβαιότητες**. Αυτό που απλοϊκά λέγεται «όλα πάνε άσχημα»!

Πολλές φορές, εντούτοις, μάς αποκαλύπτει κάτι που υπήρχε και **δεν το είχαμε αντιληφθεί**, όπως επίσης ότι κάτι βρίσκεται εξέλιξη και γίνεται. **Η κρίση αποκαλύπτει ξαφνικά τη δύναμη και τη μορφή αυτού που σε κανονικές καταστάσεις παραμένει αόρατο**. Κοντολογίς, η κρίση, ως ρήξη της γνώμης, που κυριαρχεί, είναι μια στιγμή **εκδήλωσης της αλήθειας, που δεν αντιλαμβανόμαστε σε συνθήκες «κανονικής ροής»**.

Ζούμε στον χρυσό αιώνα των **θετικών επιστημών**, που ουσιαστικά προσδίδουν απίθανη ελευθερία στον άνθρωπο έναντι των φυσικών και λειτουργικών αναγκών με την υπερνίκηση των δυσκολιών. Για το προφανές **έλλειμμα ευτυχίας** δεν φταίει η **τεχνική πρόοδος**, αλλά το γεγονός ότι ο **άνθρωπος δεν άντεξε στους πειρασμούς του ευδαιμονισμού**, που γεννά η πρόοδος. **Η απόλαυση έγινε αυτοσκοπός. Ο άνθρωπος κατέστη υπηρέτης των επιτευγμάτων του**. Η τάση για μεγαλύτερη υλική απόλαυση κατέστη άπειρη με την πλήρη εμπορευματοποίηση της ζωής, οπότε η υπερβολή της και η αδυναμία ικανοποίησής της από σχετικά μεγάλες μάζες έφτασε στο αφόρητο σημείο της απόγνωσης, που επιδεινώνει περισσότερο την κάθε είδους κρίση. Συνήθως, ο **«κορεσμένος ευδαιμονισμός»** προκαλεί πιο οδυνηρά συμπτώματα από την οικονομική αθλιότητα!

Η τεχνο-οικονομίστικη σκέψη της Δύσης αποδεικνύει ότι δεν κατέχει τη λύση. Ο εφαρμοσμένος κομμουνισμός απέτυχε ως μεσσιανισμός. Και όλα τα σχήματα που στηρίζονται σε θεωρίες που **δεν έχουν ως πρωτεύοντα μέτοχο τον άνθρωπο** δεν έδωσαν και δεν δίνουν την πολυπόθητη ευδαιμονία. Τα όσα τα τελευταία χρόνια ολόκληρος ο πλανήτης διέρχεται δεινά, ίσως, ευελπιστούμε, να προκαλέσουν την ανάδυση μιας νέας **κοινής συνείδησης** για μεταρρύθμιση στη **σκέψη και τη δράση**.

Μια νέα διατύπωση της **ανάπτυξης** θαρρούμε ότι πρέπει να πάρει προτεραιότητα. Μια **ανάπτυξη**, η οποία εμπεδώνεται σε μια **ολιστική νοημοσύνη που αναδύεται από μια ολιστική παιδεία**. Μια **αρμονική ανάπτυξη όλων των πνευματικών αρετών με σύμμετρο τρόπο**. Διαυγέστερη γνωστική παιδεία σε **συνδυασμό με την αισθητική –συναισθηματική λεπταισθησία και την ηθική καλλιέργεια**.

Είμαστε υποχρεωμένοι να **ζαναέλθουμε στο βασικό συνθετικό που είναι ο Άνθρωπος**, ως **πρόσωπο-υποκείμενο**, δηλαδή, ως **ελεύθερος και χρησιμοθητής φορέας αξιών**. Αυτό σημαίνει ότι είναι υπεύθυνος για τις πράξεις του και ανοιχτός σε μια κοινωνία προσώπων που συνιστά **υποκείμενο**, από το οποίο θα αναδύονται **υγιής κοινωνική συνείδηση και δυνάμεις για ενέργειες που ξεπερνούν τις δυνατότητες των ατόμων**.

Κάθε αλήθεια, που εκδηλώνεται ως ρήξη και κρίση, εκτοπίζει τις συγκροτημένες γνώσεις αλλά, κυρίως, **αντιπαράκειται στις γνώμες** (αρχαίοι Έλληνες έλεγαν «δόξα» τη γνώμη), **παραστάσεις δίχως αλήθεια**, συνήθως. «Φραύσματα του διακινούμενου ειδέναι». **Φράκταλ πληροφοριών**. Και όμως, αυτές οι γνώμες **συνιστούν το υλικό επικοινωνίας μεταξύ μας**. Με γνώμες **συνδιαλεγόμαστε καθημερινά**: οι χαμηλοί μισθοί, οι φρικαλεότητες, η έλλειψη αγωγής, όλοι το ίδιο κάνουν, τα σκάνδαλα κοκ. Αυτά **συνιστούν την πρώτη ύλη στην επικοινωνία μας**, που θεωρείται ως ακρογωνιαίος

λίθος τού δημοκρατικού και του ηθικού. Γνώμες επί παντός επιστητού, που στο βάθος υποκρύπτουν το ατομικό μας συμφέρον. **Η γνώμη, όμως, είναι εντεθθεν του αληθινού και του ψεύτικου. Είναι μισή αλήθεια που διευκολύνει αφάνταστα την επικοινωνία μας.**

Η κρίση είναι μια ευκαιρία να προσεγγίσουμε την αλήθεια. Να συμμεθέξουμε στο πραγματικό είναι. Απαιτείται, όμως, να απομακρυνθούμε κατά τι από το άμεσο ατομικό συμφέρον. Αυτό συνιστά αξίωση της αλήθειας, της ωριμότητας και της ηθικής στάσης. Εκεί βρίσκονται τα πιο εμμενή στοιχεία της ανθρώπινης ποιότητας που έχει κατακτηθεί μέσα σε τόσες ανθρώπινες τραγωδίες, προόδους και καταστροφές. **Η μέθεξή μας στο πιο μόνιμο, στο πιο αληθινό είναι καθήκον μας.**

Η κρίση, όποια μορφή και εάν έχει, θα ήταν πιο ωφέλιμη εάν τη βλέπαμε με ματιά πιο ξεκάθαρη, σε πλατύτερο τοπικό, αλλά και χρονικό ορίζοντα. Τότε πιο ψύχραιμα με λαμπικαρισμένο μυαλό από την αυταπάτη λανθασμένη γνώμη ότι όλα μπορούν να πηγαίνουν καλά, να περνάμε όλοι καλά και να μας φροντίζουν οι άλλοι.

Αν ονομάζαμε «κρίση» κάθε τέτοια αρρυθμία θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ιστορία της ανθρωπότητας αποτελείται από αλυσιδωτές κρίσεις, που ξεπερνούν ένα σημείο αιχμής. Οικονομικές, κοινωνικές αρρυθμίες ή πολιτικές. **Οι πιο επικίνδυνες κρίσεις συμβαίνουν, όταν η κρίσιμη αιχμή πλήξει την πνευματική ζωή. Τότε, συνήθως, διαχέεται στη ζωή γενικά, όπως όταν μια αρρώστια πλήξει τον εγκέφαλο και μοιραία νοσεί ολόκληρος οργανισμός. Επειδή κάθε ζωντανός οργανισμός, όπως είναι η ανθρώπινη κοινωνία, είναι αεικίνητο και εξελισσόμενο σύνολο η κρίση προσβάλλει όλα τα κύτταρα-μέλη και διασπάται η ενότητα.**

Η Πατρίδα νοείται ως **οντότητα**, ως ζωντανός και ενεργός οργανισμός, ως υποκείμενο και η παρούσα τα τελευταία χρόνια κρίση είναι **πνευματική**. Δυστυχώς, όταν κάποια κύτταρα νοσούν, όταν κάποια όργανα δεν λειτουργούν μέσα στο ρυθμό που απαιτεί ο οργανισμός της συγκροτημένης πολιτείας τότε κάποτε **όλοι θα υποστούν τις συνέπειες, άσχετα εάν πρόσκαιρα κάποιοι επωφελούνται με την αδυναμία των άλλων.**

Αυτό πάθαμε, αλλά φαίνεται ότι δεν έχουμε συναντήσει οι πολλοί την πραγματικότητα. **Η αλήθεια αποκαλύφθηκε με το συμβάν της τρέχουσας κρίσεως. Ας το παραδεχτούμε!**

Μπορούμε να ξεπεράσουμε την κρίση εάν ξεπεράσουμε τον εαυτό μας. Εάν μας χαρακτηρίζει εμμονή στο είναι ως μέχρι τώρα η άνοιξη δεν θα έλθει. Είμαστε υποχρεωμένοι να επιμείνουμε. Να έχουμε την προσοχή μας στην αλήθεια, που μας αποκαλύπτει η κρίση.

Να αναπτύξουμε την υγιή πνευματική κρίση με σύνεση έχοντας πάντοτε επαφή και μέθεξη με την πραγματικότητα και ας είναι πικρή.

Η επιτυχία όλων μας θα είναι επιτυχία του καθενός μας και η πλήρωση έρχεται με το να εκτελέσουμε το καθήκον μας και όχι να επιζητούμε τη λύση από τον άλλον, όποιον και εάν εννοούμε.

Η Πατρίδα έχει ανάγκη από τη συμμετοχή, ει δυνατόν όλων μας, με γνώμονα και ορίζοντα Εκείνη και όχι με γνώμες αλλά με γνώσεις, σύνεση και φρόνηση.

Και όμως το μπορούμε!

Δημήτρης Μπάκας
26 Νοε. 2021